

Zaaknr. : 18.ZK05085/19.B0002

Kenmerk : 18IT062615

Barcode :

Regionale Energie Strategie 2030 West Brabant

Mededeling voor het algemeen bestuur van 30 januari 2019; via het directieteam en dagelijks bestuur van 8 januari 2019.

Portefeuillehouder:	Th.J.J.M. Schots
Beleidsveldbeheerder:	Arthur Meuleman

Datum: 2 januari 2018

Naam schrijver: V.S. van den Berg

Bijlagen: Bestuursopdracht en raadsinformatiebrief (19IT000097 en 19IT000095)

Het nationale Klimaatakkoord heeft één groot doel: om klimaatverandering tegen te gaan willen wij in Nederland in 2030 bijna de helft (49%) minder broeikasgassen uitstoten dan in 1990. Dit is een volgende stap richting een nagenoeg klimaat neutrale samenleving in 2050, zoals wordt vastgelegd in de Klimaatwet. Om deze landelijke ambitie te realiseren op het gebied van elektriciteit en gebouwde omgeving vindt aansturing en uitvoering in de regio plaats. Het Rijk stelt iedere regio in Nederland verplicht een Regionale Energiestrategie (RES) 2030 op te stellen, waarin wordt aangegeven op welke manier ze de doelstellingen op het gebied van de energietransitie gaan realiseren. De provincie Noord-Brabant ondersteunt de vier Brabantse regio's bij het proces om tot regionale energiestrategieën te komen. Zij financiert voor iedere regio een projectleider. Ook richt zij een provinciale stuurgroep op, waar de voorzitters van iedere regio aan deelnemen. Tevens wordt er in opdracht van de provincie gewerkt aan eenduidige deelproducten, zoals een referentiebeeld voor het energienetwerk. Het waterschap neemt een rol in als versterkende overheid. Binnen het dagelijks bestuur is voor het proces van de RES2030 de volgende werkverdeling afgesproken:

- Kees-Jan de Vet neemt namens de Brabantse Waterschappen deel in de provinciale stuurgroep;
- Kees de Jong zal deelnemen in de stuurgroep voor Hart van Brabant;
- Theo Schots neemt deel in de stuurgroep West-Brabant.

Voor regio Hart van Brabant wordt momenteel nog gewerkt aan de nieuwe projectorganisatie voor de RES2030. Een eerste concept plan van aanpak van deze regio wordt medio januari verwacht. Voor regio West-Brabant zijn de hoofdlijnen inmiddels vastgelegd in een startnotitie (bijlage 1), die in de periode tot en met 22 januari 2019 in alle colleges van B&W zal worden vastgesteld. Op 22 januari zal er namens de gezamenlijke gemeenten een persbericht worden gepubliceerd. Gelijktijdig worden alle gemeenteraden geïnformeerd met een uniforme raadsinformatiebrief (bijlage 2). In de commissie watersystemen van het waterschap is in december 2018 een toelichting gegeven over het proces van de RES2030 en de rol van het waterschap.

Het waterschap als procesregisseur in West Brabant

Regio West- Brabant (RWB) geeft dit dossier niet langer vorm. Daarom heeft waterschap Brabantse Delta aanbod gedaan, om het proces van de RES2030 mede vorm te geven. Hiermee heeft waterschap Brabantse Delta een unieke positie door als enige waterschap de rol van procesregisseur op zich te nemen. Daarbij is wel aangestuurd op bestuurlijk trekkerschap bij de gemeenten. Het waterschap stelt zich op als verbindende en versterkende overheid om gemeenten te ondersteunen in de klimaatopgave, zoals ook omschreven in de kadernota 2019-2028. In deze rol zorgt het waterschap dat de 16 gemeenten in de regio weer de leiding gaan nemen. Hiertoe is een kopgroep van duurzaamheidswethouders uit vier gemeenten geformeerd: Roosendaal, Breda, Geertruidenberg en Moerdijk. Deze kopgroep komt elke twee weken bij elkaar samen met de projectleiding: het waterschap en de ingehuurd projectleider vanuit de provincie.

Er is gestuurd op eigenaarschap van de gemeenten. Daarom staan in de startnotitie alleen de namen van gemeenten genoemd en niet het waterschap of provincie, die een ondersteunende rol vervullen. Onderdeel van het sturen op eigenaarschap vormt ook het verzoek voor een eigen bijdrage in de projectkosten. Het waterschap zal als kashouder optreden. Er is een exploitatieproject aangemaakt om de bijdragen van de gemeenten te kunnen salderen met de uitgaven voor de opdrachten die namens de kopgroep zullen worden uitgezet. Het waterschap wordt niet om een financiële bijdrage gevraagd. De bijdrage van het waterschap wordt ingevuld met eigen personele inzet in de procesregie (3 dagen per week).

Proces inhuur projectleiding door provincie

De inhuur van de projectleiding voor de regio's dient openbaar te worden aanbesteed. Dit aanbestedingsproces is medio januari 2019 afgerond. Voorafgaand aan deze aanbesteding heeft de provincie per regio een kwartiermaker per regio aangesteld, om het eerste voorwerk te kunnen doen. In de regio West Brabant is hiertoe Berenschot geselecteerd (met instemming van het waterschap en de gemeente Breda). Deze opdracht is op 15 november afgerond, met het gereed komen van de concept startnotitie. Namens de regio heeft het waterschap Berenschot vervolgens zelf ingehuurd voor de periode van 15 november 2018 tot en met 1 februari 2019, voor het proces tot definitieve vaststelling van de startnotitie en de invulling van de voorgenomen projectorganisatie.

RES2030 West Brabant in de brede klimaattransitie

Het doel van de RES2030 is een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van hernieuwbare energieopwekking met maatschappelijke acceptatie. Daarnaast vormt de RES2030 de basis voor het opstellen van omgevingsplannen, gemeentelijke warmtevisies en is het een bouwsteen voor de omgevingsvisie. De RES2030 bestaat uit de volgende kernproducten:

- Een elektriciteitsplan: een regionale bijdrage aan de landelijke opgave voor grootschalige duurzame elektriciteitsproductie op land van 35 TWh (TeraWattuur = 10^{12} Wh);
- Een regionaal warmteplan: in beeld brengen van vraag en aanbod voor warmte(rest)bronnen;
- Een infrastructuurplan: in beeld brengen van de behoefte aan noodzakelijke infrastructuur voor energie en warmte;
- Inventarisatie innovatie en onderzoek: zoals geothermie, waterstof en aquathermie.

De focus van de RES2030 West Brabant is door de kopgroep bewust beperkt gehouden. De hele klimaattransitie is breder. Als waterschap willen we juist aandacht houden voor de brede transitie, waarbij het eigenaarschap ligt bij alle partijen. Naast het nemen van de procesrol richt het waterschap zich op innovaties zoals alternatieven voor gas (vergisting van slib en andere materialen) en aquathermie. Ook stelt het waterschap eigen assets beschikbaar voor wind en zon (uitwerking versnellingsplan Duurzaamheid).

Verschillen tussen regio's en waterschappen

Er is landelijk een grote spreiding te zien in de mate waar regio's staan in de ontwikkelingsfase van de energietransitie. Op 27 december is een mail verstuurd aan ons algemeen bestuur over de stand van zaken over (status van) de RES-regio bij het Hoogheemraadschap van Delfland. De context bij Delfland is anders dan bij Brabantse Delta:

- Bij Delfland heeft men eind 2018 de eigen energiestrategie om in 2025 energieneutraal te worden ter besluitvorming gehad, vergelijkbaar met het versnellingsplan duurzaamheid van ons waterschap.
- In West- en Midden-Brabant is er meer inzicht in de opgave, vanuit de pilot studies. De metropoolregio Rotterdam-Den Haag staat nog aan het begin van de strategievorming.
- De projectorganisatie van onze RES'en in Brabant is juist gericht op het in stand houden van de gemeenteraden als volksvertegenwoordiging. Regionale overleggen worden benut om tot onderlinge afstemming en afweging van belangen te komen, maar het primaat van besluitvorming blijft bij de gemeenteraden. In West-Brabant wordt het project zelfs buiten de gemeenschappelijke regeling van de regio om vormgegeven.

Ons waterschap levert wel een belangrijke rol en input aan de RES, maar de RES2030 zal een product van de gemeenten worden. De bestuursopdracht voor de RES ligt dus ook niet besluitvormend voor bij ons waterschap. De provincie, waterschap en Enexis zijn ondersteunend in het proces: ze leveren bouwstenen aan en helpen in de procesaanpak.